

Nafn sendanda umsagnar: Solveig B. Sveinbjörnsdóttir
Dagssetning: 2. Mars 2018

148. löggjafarþing 2017–2018.
Þingskjal 42 — 42. mál.

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 80/2016, um útlendinga (fylgdarlaus börn),

Flm.: Rósa Björk Brynjólfssdóttir, Logi Einarsson, Halldóra Mogensen, Þorsteinn Víglundsson, Vilhjálmur Árnason, Halla Signý Kristjánsdóttir

Í vinnslu máls hvað viðkemur vernd og stuðning fyrir fylgdarlaus börn/ungmennni þá skal ávallt fylgja alþjóðlegum lögum og sáttmálum og verklagi sem og innlendum barnaverndarlögum og verklagi til að tryggja lagalegan rétt þeirra vernd, eða útfra því sem metið að sé barni/ungmennni, er fyrir bestu “best interest of the child” á öllum stigum máls.²

1. gr.

Á eftir orðunum „Þjóðskrá Íslands“ í 2. mgr. 4. gr. laganna kemur: Barnaverndarstofa, barnaverndarnefndir.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. mgr. 24. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „einnig“ kemur: þegar.
- b. Við bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Fulltrúi barnaverndaryfirvalda skal þegar taka við umsjón og ábyrgð á því að réttinda barnsins og hagsmuna sé gætt meðan á málsmeðferð vegna umsóknar um alþjóðlega vernd stendur.

3. gr.

Orðin „og tilkynna málið til barnaverndarnefndar og upplýsa Barnaverndarstofu um það skv. 31. gr.“ í 4. mgr. 25. gr. laganna falla brott.

4. gr.

27. gr. laganna orðast svo, ásamt fyrirsögn:

Móttökumiðstöð og móttökuheimili barna.

Ráðherra ber ábyrgð á að starfrækt sé móttökumiðstöð fyrir lögráða umsækjendur um alþjóðlega vernd sem og sérstakt móttökuheimili fyrir börn þar sem starfsemin miðast við að rækja til fulls og á mannúðlegan hátt skyldur hins opinbera við umsækjendur um alþjóðlega vernd og þannig að tekið sé tillit til ólíkra þarfa einstaklinga og hópa og öryggi þeirra tryggt. Fylgdarlaust barn/ungmennni sem gefur upp aldur innan 18 ára og hefur ekki sannanir hvorki skilríki eða aðra löggilda pappira þess efnis skal njóta vafans og fá vernd og þjónustu í samræmi við uppgöfnn aldur og broska frá fyrsta degi við komu til landsins og þar til aldurgreininge liggur fyrir.³

² - Convention of the right of the child; https://www.unicef.org/protection/files/CRC66_EN.pdf
- EU Guidelines on the Promotion and Protection of the Rights of the Child, 7 March 2017, 6846/17, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/22017/guidelines-promotion-and-protection-rights-child_en
- UNHCR guidelines on determining the best interest of the child, <http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>

³ Til skýringa um mikilvægi máls; það þarf eingöngu eina nótt til þess að valda varanlegum skaða á börnum fái þau ekki vernd frá fyrsta degi. Um nokkurt skeið og enn í dag eru börn/ungmennni látin dvelja í húsnæði með fullorðnum einstaklingum án aðskilnaðar og lítið eða ekkert er vitað um bakgrunn þeirra einstaklinga. Starfsmenn Bæjarhrauns sem sinna örvegisvörslu fyrir börn eru starfsmenn með sambærilega þjálfun og aðrir starfsmenn securitas sem vakta t.a.m. 10/11 búðimar.

Deleted: Við komu til landsins skal barn/ungmennni sem gefur upp aldur innan 18 ára og hefur ekki sannanir þess efnis, skilríki eða aðra pappira njóta vafans og fá vernd og þjónustu í samræmi við uppgöfnn aldur frá fyrsta degi við komu til landsins og þar til aldurgreininge liggur fyrir.¹ [1]

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted [2]

Formatted [3]

Formatted [4]

Deleted:

Formatted [5]

Formatted [6]

Formatted [7]

Formatted [8]

Formatted [9]

Formatted [10]

Formatted [11]

Formatted [12]

Formatted [13]

Formatted [14]

Formatted [15]

Formatted [16]

Formatted [17]

Formatted [18]

Formatted [19]

Formatted [20]

Formatted [21]

Formatted [22]

Formatted [23]

Formatted [24]

Formatted [25]

Formatted [26]

Formatted [27]

Ráðuneytið getur eftir atvikum falið viðeigandi stofnun, sveitarfélagi, félagsamtökum eða öðrum rekstur þessarar starfsemi á grundvelli þjónustusamninga þar sem hlutverk og skyldur rekstraraðila eru itarlega skilgreind. Ráðuneytið skal fylgjast reglubundið með framfylgd samningsins. Óháður gæða og eftirlitsaðili skal vera tilskipaður til að tryggja að börn/ungmennin fái vernd, stuðning og þjónustu í samræmi við alþjóðasáttmála og mótað verklag hvort sem er hjá móttökumiðstöð eða heimili. Hvorki er heimilt að starfrækja móttökumiðstöð eða móttökuheimili í hagnaðarskyni né án þjónustusamnings við ráðuneytið

Móttökumiðstöð og móttökuheimili skulu vera athvarf umsækjenda um alþjóðlega vernd frá því að þeir koma til landsins þar til lyktir verða á umsókn þeirra og einnig eftir atvikum fórnarlamba mansals og útlendinga í neyð meðan fjallað er um mál þeirra

Fylgdarlausum börnum undir 18 ára aldri, sem sækja um alþjóðlega vernd og eru fórnarlömb mansals eða eru í neyð af öðrum ástæðum, skal boðin dvöl á móttökuheimili barna ætluðu þessum aldursþópi svo lengi sem þörf er á eða þar til varanleg laus finnst á málefnum þeirra. Móttökuheimili barna skal hafa tengsl við leikskóla, skóla, heilsugæslu og aðra opinbera starfsemi sem lýtur að velferð barna og þar skal starfa fagfólk á sviði uppeldis og menntunar.

Er fylgdarlaust barn kemur á móttökuheimili skal lagt faglegt mat á stöðu þess og þarfir og gerðar ráðstafanir til að uppfylla þær útfra aldri, kyni, broska og sérþörfum. Leita skal eftir sjónarmiðum barnsins og taka tillit til óska þess með það að leiðarljósi að gæta að hagsmunum og vernd þeirra. Við mati á högum barns skal stvðjast við alþjóðleg sáttmála og verklag sem metur hvað barni er fyrir bestu "best interest of the child".⁴ Einnig skal upplýsa barn/ungmenni um framvindu mála á öllum stigum máls í samræmi við broska og aldur barns. Forstöðumaður móttökuheimilis skal gera ráðuneytinu skriflega grein fyrir stöðu barnsins og áformum varðandi það meðan dvöl þess á móttökuheimilinu varir.

Ráðherra setur reglugerð um nánari framkvæmd þessa ákvæðis, m.a. um stofnun og starfsemi móttökumiðstöðvar og móttökuheimilis barna og þær kröfur sem slík starfsemi þarf að uppfylla með tilliti til ólíkra þarfa og réttarstöðu þeirra sem þar dvelja.

5. gr.

5. mgr. 28. gr. laganna orðast svo:

Sá sem tekur viðtal við barn skal hafa sérþekkingu á málefnum barna og alþjóðasáttmálum og verklagi tengt fylgdarlausum börnum/ungmennum. Starfsmaður barnaverndaryfirvalda skal ávallt vera viðstaddur viðtöl Útlendingastofnunar við börn, sbr. a-lið 2. mgr. 31. gr. Þegar um fylgdarlaust barn er að ræða skal réttindagæslumaður þess skv. 6. mgr. 24. gr. ávallt vera viðstaddur viðtal.

Yfivöld, fræðslustofnanir, ríki og sveitarfélög ber að byggja upp fagþekkingu og hlúa að starfsmönnum með þekkingu og revnsli í málaflökki fylgdarlausra barna/ungmenna.

Aldursgreiningar skulu gerðar í samræmi við alþjóðlegt viðurkennt verklag SP og Evrópusambandsins⁵, þar sem gert er ráð fyrir heildstæðu mati m.a. útfra menningubakgrunn, broska og áfallasögu barn/ungmennis og skulu sérfræðingar koma að því mati þ.e sérfræðingar í málefnum fylgdarlausra barna, sálfræðingar, félagsráðgjafar og barnalæknar.

Barn á rétt á fá aðstoð að sameinast fjölskyldu sinni ef niðurstöður mats hvað barni er fyrir bestu "the best interest determination" leiði slíkt í ljós.

6. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 31. gr. laganna.

a. 1. málsli orðast svo: Þegar niðurstaða er fengin í málefnum barns skal Barnaverndarstofa útvega barni varanlegan samastað, svo sem á fósturheimili, sjá til þess að hagsmunir barns séu ávallt hafðir í fyrirrúmi og að barnaverndarnefnd ræki skyldur sínar gagnvart barni á viðeigandi hátt og í samræmi við alþjóðasáttmála um fylgdarlaus börn, barnaverndarlög, m.a. hvað varðar búsetu, heilbrigðisþjónustu og möguleika til menntunar.

b. E-liður orðast svo: tryggja barni örugga búsetu í samræmi við ákvæði barnaverndarlaga; börn undir 18 ára aldri dvelji á móttökuheimili barna, sbr. 27. gr., eða í sambærilegu úrræði.

7. gr.

⁴ <http://www.separated-children-europe-programme.org/images/18/219.pdf> og [Inter-agency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children.](#)

⁵ <http://www.separated-children-europe-programme.org/images/18/219.pdf>

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Deleted: eins og best verður á kosið

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Deleted: og vilja eins og unnt er.

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman)

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Icelandic

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Formatted: Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font: +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Icelandic

Við komu til landsins skal barn/ungmenni sem gefur upp aldur innan 18 ára og hefur ekki sannanir þess efnis, skilríki eða aðra pappíra njóta vafans og fá vernd og þjónustu í samræmi við uppgöfningu aldur frá fyrsta degi við komu til landsins og þar til aldurgreining liggur fyrir.¹

Mikilvægt er að fá formlegt samþykki barns/ungmenni, upplýsa og ráðfæra sig við það í allri framkvæmd máls og huga að því hvað barni er fyrir bestu “Best Interest of the Child” í samræmi við alþjóðlega og evrópska sáttmála, löggjöf og staðlað verklag.

Aldursgreiningar skulu gerðar í samræmi við alþjóðlegt viðurkennt verklag SP og Evrópusambandsins þar sem gert er ráð fyrir heildstæðu mati útfrá þroska og áfallasögu barn/ungmennis og skulu sérfræðingar koma að því mati t.a.m. sálfræðingar, félagsráðgjafa og barnalæknar.

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

---

¹ Það þarf eingöngu eina nótt til þess að valda varanlegum skaða á börnum fái þau ekki vernd frá fyrsta degi. Um nokkurt skeið og enn í dag eru börn/ungmenni látin dvelja í húsnæði með fullorðnum einstaklingum og lítið og oft ekkert er vitað um bakgrunn þeirra. Starfsmenn Bæjarhrauns sem sinna öryggisvörslu eru starfsmenn með sambærilega þjálfun og aðrir starfsmenn securitas sem vakta t.a.m. 10/11 búðirnar.

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [12] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme
Headings CS (Times New Roman)

Page 1: [13] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme
Headings CS (Times New Roman)

Page 1: [14] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme
Headings CS (Times New Roman)

Page 1: [15] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme
Headings CS (Times New Roman)

Page 1: [16] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [17] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Icelandic

Page 1: [18] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [19] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), Complex Script Font: +Theme
Headings CS (Times New Roman)

Page 1: [20] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Icelandic

Page 1: [21] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, English (US)

Page 1: [22] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [23] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Icelandic

Page 1: [24] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [25] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [26] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 1: [27] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 11:20:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 3: [28] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [29] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [30] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [31] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [32] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [33] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [34] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [35] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [36] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt

Page 2: [37] Formatted **Ghali Ballani** **3/2/18 10:56:00 AM**

Font:(Default) +Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt, Complex Script Font:
+Theme Headings CS (Times New Roman), 10 pt